

ישראל בוערת, וראשי המפלגות מצגנים בנבל כמו נירון קיסר

מילת השבוע בישראל היתה "רוי טציה".

מילה לאטנית זו, המתארת את התנועה הסיבובית ("רוטה" — גלגל, "רוטארה" — להסתובב על ציר), בוטאה במבטא רוסי ומארוקאי, אנגלי ותימני. היא היתה מילת-מפתח, מילת-קסם.

מחלת-הרוח הפוליטית שתקפה את המערכת הישראלית מאז הבחירות (ואולי כבר הרבה זמן לפניה) מצאה בה את ביטויה המושלם.

לרטיץ ולהתרטין. בעבר נוסחה השיטה במישור הפרלמנטרי. כשלא היו למפלגה די כסאות כדי לחלקו בין ראשיה, נקבעו הסכמי-רוטציה, ששייכו נבחר אחד לפנות את מקומו לטובת נבחר אחר.

כמעט כל ההסכמים האלה הופרו בעבר. מלבד כמה חריגים באגודת ישראל ובש"ל, הפרו הנבחרים דרך קבע התחייבות זו. אחרי שנקבע שאין לכפות את ביצוע הרוטציה כדרך חוקית, לא נותרה אלא אמונת הפוליטיקאים איש ביושר רעהו — אמונה השואפת לאפס.

עתה, בגלל התיקו שנקבע בבחירות, הועלתה שיטה כושלת ומכשילה זו למישור הממשלתי. במשך כל השבוע נערך מחול'שרים סביב הרוטציה (ראה עמודים 10 — 11). רוטציה בין ראשי המערך והליכוד — היכן? כאילו מישורת? מת? ומי יהיה הראשון לרטיץ ולהתרטין? כציבור נפוצו רוטציה יומית. כציבור ללא-ספור, על כך בריחות ללא-ספור.

אם לקבל את עיקרון הרוטציה, מה הגבול?

רוטציה תוך שנתיים וחודש, כהצעת המערך, נותנת יתרון עצום לראשון התופס את המקום. שנתיים הן תקופה ארוכה בחיים הפוליטיים. תוך שנתיים אפשר לריב, להתפלג, למצוא סיבות בעלות חשיבות לאומית ואנושית עליגה להפרת ההסכם.

הליכוד הציע רוטציה בכל שנה, כתנאי שהוא יהיה הפותח. אך גם זה נראה הרבה. מדוע לא רוטציה בכל חודש? בכל שבוע?

ואולי רוטציה יומית — כימים וזגיים ישלחו איש-הליכוד, כימים בלתי-יוזגיים איש-המערך, ובשבבות — הד"ר יוסף בורג הבלתי-ינמנע? ראש מיפלצתי. כל זה היה מוכרח לצור יחס של כוז כלפי המערכת המדינית הדמוקרטית.

התחושה הכללית היתה ש"רומא בוערת, ונירון קיסר מנגן בנבל". הקרי סרים הקטנים של המפלגות בווראי הוכיחו בשבועות אלה כי האינטרס האישי העלוב שלהם, או האינטרס המיפלגתי העלוב לאיפחות, חשוב בעיניהם לאיזו-שיעור יותר מאשר גורל המשק המתמוטט והדמוקרטיה המושד פלת עד עפר.

היה זה כאילו החליטו העסקנים, כולם יחד וכל אחד מהם לחדו: "אחריי המבול" והמבול הוא הפאשיזם האנטי דמוקרטי והאלי. המרים את ראשו המיפלצתי בגלוי (ראה עמודים 12 — 16).

מישטרה

יוס נקם ושילם

הקרב נגמר, בהנא לא בא, המזדהים היהודים הלבו הביתה ואנשי אוסי-אליסחם נשארו עם המישטרה

"כהנא לא בא, ניצחננו" כך הכריז ברמקול ראש-מועצת אוסי-אליסחם ב' יוס הרביעי שעבר (ראה עמודים 12 — 16). הכרזתו זכתה במחאות-כפיים (המשך בעמוד 8)

גם משקופים מנוסים בפוליטיקה הישראלית מתייחסים ב' פליאה מסוימת להיבטים חדשים, מפתיעים במיקצת, בהתנהגותו של היו"ר הזמני של הכנסת, אבא אבן, ותיקי-הח"כים שאינם-שרים מנסה להפיק את מירב היתרונות, שהוא זכאי להם בגין גילו המתקדם. יתכן שחינוכו הכריטי גורם לו לראות בחיוב זכויות יתר, המוענקות בעטיין של נסיבות ביולוגיות או מישפחתיות, או כפרס עבור ותק ושירותים מיוחדים לממליכה.

אבן מטפח במשך שנים רבות מעין פולחן של הערצה עצמית, שהיא אחראית, אולי, לבדידות האופפת אותו בוירה הפוליטית בישראל. רק ח"כ אהרון הראל, שגם אותו פוקרת שתיקה מזורה נוכח מכירת החיסול של שימרון פרס, מנפנף בכרטיס-החבר שלו כמוע" דון-מעריציי-אבן. חברים אחרים כסיעת

מועמדים אבן והילל התיקווה היחידה

ממשלת "אחדות לאומית". הצהרה זו לא התקבלה באמון מלא, ואבן נשאל שוב ושוב, נחזר בתקיפות רבה על נחשות-רעתו המחולטת "להתפלג" אם תקום ממשלת מערד-ליכוד. אבן לא הסתפק במחויבות שלו-עצמו לפילוג. הוא גרס שגם אהרון הראל יפרוש עימו.

מובן שאבן לא נקט בשום צעד-מחאה נגד מהלכיו של פרס. לא רק "האחדות הלאומית", אלא גם מכירת מצע-העבודה, על כל סעיפיו, והקרכתו למולך השאפתנות חסרת-המצרים של פרס לתפקיד ראש-הממשלה, לא גרמו לפרישה. ההפך הוא הנכון. אבן היה אחר הראשונים שהכיר בפומבי "בצר רד" בהקמת ממשלה כזאת. הוא תמך עד הסוף, בצעדי פרס, ובכללם החרמת נציגי מחנה-השלום והציבור הערבי, שגבלה לא רק בנוענות, אלא גם בהתאבדות פוליטית.

אבן לא ימלא את מקום הגיס

ביום הראשון השבוע הרליף אבן, באמצעות כתבים המקורבים אליו, שראשי מיפלגת-העבודה פנו אליו, וביקשו ממנו שיקבל על עצמו את מישורת יו"ר-הכנסת. ניסוח הידיעה היה אופייני. אל אבן פנו "אישים", שריכרו על דעת כל ארבעת חברי "כנופיית הארבעה" (פרס, נבון, רביץ וברלב).

שהבטיח את המישרה ליצחק נבון, אפילו מושב יותר צנוע בקבינט החדש של המלה, "לא כמו שימחה ריניץ וחיים הרצוג".

אלא שכל הריבורים האלה נמוגו, כשאבן הבין סוף-סוף את המשמעות האמיתית של תוצאות הבחירות. לא רק מישר-החוזק אבן, אולי לעד, בשל בגרנותו המסורתית של שימרון פרס,

להיתלות

במו ידי

הח"כים ששמעו על הבגידה בשלמה הילל, שהמישרה הובטחה לו, נרעשו. הם הודיעו שלא יצביעו בעד אבן — וזה נאלץ להסיר בחיפזון את מועמדותו. הוא נימק זאת באופן אלגנטי באירצונו לפגוע בהילל.

לתופעה כזאת יש תקדים, בראשית 1966 רצתה כל הנהגת המערך כואב שרף כיו"ר הסיעה וכיו"ר הנהלת הקואליציה. הח"כים מהשורה התקרו ממו נגד התכתוב מהצמרת — שהיתה מורכבת מכל השרים המרכזיים, ובכללם לוי אשכול, גולדה מאיר ופינחס ספיר — ובבחירות החשאיות שנערכו כשל שרף, ונבחר אחר.

הפעם יש לצמרת הרבה פחות סמכות מאשר ב'1966. מה גם שבקרב חברי-הסיעה שוררת התמרמרות עצומה נגד ההנהגה. במשך השבת השמיעו חברי סיעה רבים דברי ביקורת חמורים כלפי הארבעה שנוסחו בסיגנון שאינו ראוי לרפוס.

בעיקר חלה ירידה עצומה ביוקרתו של פרס. יתכן שהוא על סף ראשות הממשלה, אבל המחיר שהוא כבר משלם הוא אדיר.

שלמה הילל (61) הוא מועמד בעייתי לתפקיד יו"ר-הכנסת. הוא נץ קיצוני בכנסת לאומנית, ויחסו לאוכלוסיה הערבית ידוע עוד מיום-הארמה ב'1976. אבל כסיעת המערך רואים את הדברים אחרת. הוא נחשב כאיש הגון, שקט, נעדר-מרפקים. מוצאו המירוחי ועברו הביטחוני פועלים אף הם למענו. כך גם ההבטחות שקיבל, בתקופה של רגישות כלפי הבטחות, המופרות בסיטונות על-ידי פרס.

יתכן שאבן גילה את הקו השאפתי באופיו בתקופה מאוחרת מדי בחייו.

חיים ברעם

גיסים הרצוג ואבן מי הגיס הצוערי?

המערך בכנסת מתייחסים עדיין לאבן כנטע זר, אנגלו-סאכסי מהוקצע, אבל סופר-עצבני, המייצג במיפלגתו ערכים אסתטיים והתנהגותיים זרים, שהם בלתי-מובנים בחבורה זו.

למזלו של אבן, הוא עדיין ניוון מהערצתם הנלהבת של יהודי ארצות-הברית, גם שם הנוף השתנה, אבל הגרעין הקשה של אורחי אבן עדיין קיים. בשנות ה'50, כשגריר בארצות-הברית ובאו"ם, הוא עורר התלהבות מובנת בקרב דור ראשון ושני של מהגרים ממזרח אירופה, ששליטתם כשפה האנגלית היתה כינונית ופחות העובדה שאבן הפליג בנאומים מרהי" מים באנגלית העשירה שלו. גימדר אפילו את הנציגים הפרוטסטנטיים של ארצות-הברית, העניקה להם תחושת גאוה אדירה. זה היה די מזמן, לפני שהמתעמלים של ישראל העלו סומק של בושע על פניהם של חברי הוועד היהודי-האמריקאי למען הספורט בישראל; אריאל שרון התדיין עם טיים כמישפט-דיבה מכיר, והיוזמן וושינגטון טיימס כתב, סוף-סוף, את האמת על הכישלון הצבאי של רפאל איתן בלבנון. אבן ייצר יוקרה, וזכה בתמורה מלאה מיהודי ארצות-הברית. זהו, בעצם, הנכס העיקרי של אבן כעסקן פוליטי מהשורה.

תמיכה

בהחרמה

אבל בשבועות האחרונים ה' גלה, לפתע, אבא אבן חדש. איש שאפתן, שאינו מוכן לקבל "לאו" כתשובה, עסקן מזוע בקרחתנות של סוף-הקיצ, ממרפק את רכבו ללישכת יו"ר הכנסת, אפילו הודף קלות את שר-התחבורה חיים קורפו, שניסה לעמוד בדרכו. שבוע בלישכת היו"ר, כשהוא מוקף, בפעם הראשונה מזה עשר שנים, כפקידים ועוזרים הנתונים למרותו, הספיקו לו כדי להגיע לכלל החלטה, שזה בעצם מתאים לו.

לפני שבועיים עוד רמז, שאין זה לפי כבודו להיות ממלא-מקום של גיסו, הנשיא חיים הרצוג, שכן יו"ר-הכנסת הוא ממלא-מקומו הקבוע של נשיא-המדינה. אלא שהסגנון הקר שלו כלפי הגיס הוטר, לכאורה, לא שרד זמן רב. בראיון שהעניק להעולם הזה לפני חודשים (העולם הזה